

Acord marc per al manteniment de l'ocupació i la protecció del sector serveis

GOVERN
ILLES
BALEARS

caeb

Introducció

La crisi sanitària encetada pel COVID-19 ha suposat una frenada generalitzada de l'activitat econòmica a les Illes Balears en tots els sectors no declarats essencials. Entre els sectors que s'establiren com a d'obligatòria aturada hi ha el turístic. Hi ha consens entre els experts i serveis d'estudis que el turisme serà de les activitats que, una vegada es derogui l'estat d'alarma, tardaran més en reactivar-se, havent-hi incertesa del ritme efectiu de normalització.

El Govern de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, ha realitzat estudis de l'impacte econòmic del COVID-19, posant especial èmfasi en les implicacions d'una reactivació dèbil de la demanda turística sobre el PIB i l'ocupació de Balears. En aquest sentit i atesa la importància del sector turístic en l'economia balear, els efectes econòmics i socials d'una caiguda important dels fluxos turístics serien molt grans, de l'ordre del 20% del PIB balear i del 18% de la seva ocupació.

Si s'incorporen tots els efectes, via menor consum, menor inversió i baixa demanda turística, les simulacions parcials apunten a que, sense comptar l'efecte corrector de les mesures que implementin els Governos segons la seva escala d'actuació, l'impacte global podria arribar a xifres de PIB i ocupació al voltant del 30%. Són valors sense precedents en la nostra història recent i que ens han de portar a cercar un gran acord econòmic i social per tal de protegir al conjunt de les empreses i treballadors de Balears, amb especial menció al teixit productiu i laboral turístic.

L'evolució de la demanda turística a partir de maig és molt incerta a dia d'avui. Cal cercar totes les formules possibles per aconseguir incentivar-la, sempre dependent de l'aixecament de restriccions en funció de la situació sanitària, tant a nivell nacional com

internacional. Però mentre aquesta demanda turística no es concreti en les quantitats suficients, ha de ser una prioritat garantir mecanismes de protecció empresarial i laboral.

En aquest sentit, la normativa laboral actualment vigent, d'acord a l'establert al reial decret llei 8/2020, de 17 de març, ha regulat mesures extraordinàries molt importants per a les empreses i els treballadors que s'acollin a la figura dels expedients temporals de regulació d'ocupació (ERTOs). Ens trobam amb un instrument laboral que està esdevenint com a molt útil en situacions com l'actual d'aturada forçada de la producció i dels serveis, o de caigudes molt notables de la demanda, com pot ésser la situació posterior a l'estat de força major. És una eina de política econòmica que confereix flexibilitat i que, així, permet donar elements de liquiditat a les empreses, ja que impedeix la seva descapitalització pel pagament de les cotitzacions a la seguretat social en un moment d'ingressos nuls, i de protecció als treballadors via el cobrament de prestacions extraordinàries d'atur. Els acords socials acordats pel GOIB i els agents econòmics i socials en els dies posteriors a la declaració de l'estat d'alarma s'han mostrat molt útils al respecte, facilitant d'una manera decisiva la tramitació dels ERTOS, els quals han arribat ja a una xifra superior a les 18.000 peticions, amb el que això ha suposat de coixí d'actuació en el molt curt termini, como ho demostra que al voltant de 160.000 treballadors ja estiguin protegits per aquesta figura.

En aquests moments, la realitat és que s'ha cancel·lat tota l'activitat turística a molt curt termini, no existeix doncs demanda i s'anulen reserves fins al mes de juny. Totes les previsions apunten que la demanda turística seguirà essent inexistent en les properes setmanes, entenem que és imprescindible que des del Govern d'Espanya s'aprovi l'extensió les actuals condicions extraordinàries dels ERTOS de força major.

Però amb independència de l'anterior, hem de començar a treballar també la situació posterior a la derogació de l'estat d'alarma que farà caure la força major dels ERTOS. Com s'ha comentat anteriorment, l'horitzó en els propers mesos és d'enorme incertesa i per això cal disposar de mecanismes flexibles que permetin activar l'activitat

econòmica quan aquesta ja assolixi nivells mínims que justifiquin l'obertura dels diferents establiments, a la vegada que quan no es produeixin aportin les suficients garanties de protecció i manteniment dels treballadors.

Al respecte, l'esmentat Reial Decret Llei 8/2020, de 17 de març, a l'article 25, estableix que tots els treballadors acollits a ERTOS podran gaudir d'una prestació extraordinària d'atur que no es descomptarà dels drets anteriorment consolidats pels treballadors. De manera especial, en els cas dels ERTOS per causes productives, i només en aquests, la cobertura per prestacions s'estén mentre es mantinguin aquestes causes productives, amb independència que aquestes sobrepassin el període de força major.

Per tot plegat, entenem que resulta oportú plantejar que les empreses del sector turístic de les illes Balears (hoteleria, restauració, comerç, oci turístic, etc, però també aquells altres subsectors com la distribució, el transport discrecional, les TIC, entre d'altres, que formen part de la cadena de producció turística), que s'enfrontaran a un reinici molt difícil, incert i tardà de la temporada turística, s'acollin a la figura dels ERTOS per causes productives per poder, així, amprar-se les mesures extraordinàries actualment existents, aspecte fonamental per tal de garantir la seva viabilitat econòmica i no perdre teixit empresarial que tendria, com a conseqüència final, la pèrdua de llocs de treball.

Però perquè això sigui possible cal un gran acord en diferents àmbits entre el Govern, la patronal i els sindicats més representatius de les Illes Balears. En efecte, ens trobam davant d'un instrument que necessitarem implementar d'una manera ràpida, pel que cal consensuar mecanismes de simplificació administrativa. Tot això, emperò, s'ha d'arbitrar sense restar cap de les garanties corresponents a empreses i treballadors actuals i futures. En aquest sentit, fórmules com obviar el tràmit de l'informe de la inspecció de treball, sempre que hi hagi acord entre l'empresa i els representants sindicals, constituïria una manera d'avançar en la simplificació administrativa sense perdre garanties de control. De la mateixa manera, en moments d'una demanda turística dèbil i, sobretot incerta, cal acordar mecanismes de flexibilitat per articular la

sortida i les possibles tornades als ERTOS en funció de l'evolució efectiva del mercat turístic.

Mesures

Per tot l'anterior, el Govern de les Illes Balears, juntament amb els agents econòmics i socials més representatius de les Illes Balears, acorden:

1. Demanar al Govern d'Espanya que allargui els ERTOS de força major mentre existeixi qualsevol tipus de restricció que dificulti dur a terme l'activitat empresarial. Això permetria:
 - a) Estendre el període de cobertura de prestacions extraordinàries d'atur, sense que es restin drets adquirits amb anterioritat, als treballadors acollits als ERTOS. Les estimacions del Govern de les Illes Balears situen el número de treballadors beneficiats per sobre de les 170.000 persones.
 - b) Estendre temporalment la xarxa de seguretat a les empreses que suposa no haver de pagar les cotitzacions a la Seguretat Social en moments de demanda nul·la o clarament insuficient. Les estimacions del Govern de les Illes Balears situen en més de 18.000 les empreses que es beneficiarien d'aquesta necessària mesura.
 - c) Evitar processos de descapitalització de les empreses per pagaments de salaris en moments de demanda nul·la o clarament insuficient.
2. Demanar al Govern d'Espanya que els ERTOS per causes productives del sector turístic, tindran les mateixes proteccions que els ERTOS tramitats com a força major, un cop finalitzada la mateixa.

D'aquesta manera, es combinaria la protecció de les mesures extraordinàries establertes al Reial Decret Llei 8/2020 amb la flexibilitat a la que s'han d'enfrontar les empreses turístiques en un context d'enorme incertesa i impredictibilitat de la seva demanda. Aquesta mesura beneficiaria directament a 100.000 treballadors i 11.000 empreses de les Illes Balears.

3. Demanar al Govern d'Espanya que ofereixi una situació igualitària per al conjunt del teixit productiu no declarat essencial, amb independència de la seva afectació o no de l'estat de força major. Així, se sol·licita que les empreses de sectors no afectats pel tancament d'activitats (i que, per tant, hagin de presentar ERTOS per raons productives) puguin presentar ERTOS aprofitant-se a les mateixes condicions que els ERTOS per força major durant tot el temps que sigui necessari.

D'aquesta manera, s'aconseguiria la bonificació de les cotitzacions a la Seguretat Social per a aquestes empreses, amb el que es reduiria la seva incertesa i s'evitaria la seva descapitalització.

4. Considerar que totes les empreses del sector d'hostaleria de les Illes Balears i activitats accessoris que han tramitat ERTOS per força major d'acord al que es disposa en l'article 22 del Reial decret Llei 8/2020, estan legitimades, donades les característiques estacionals del model econòmic de les Illes Balears, per adoptar mesures de regulació de reducció de jornada o suspensió de relacions laborals basades en causes productives generades o relacionades amb el COVID-19, amb fonament en l'article 23 del Reial decret Llei 8/2020.

D'aquesta manera s'aconsegueix avançar en la recuperació econòmica i social de les Illes Balears, garantint una major protecció de les treballadores i treballadors de les nostres illes, així com també de les empreses afectades, evitant el risc de descapitalització d'aquestes últimes que pogués produir-se per la necessitat de mantenir treballadors en situació d'alta, abonant salaris, sense demanda turística.

La tramitació dels descrits expedients de regulació temporal d'ocupació es regirà per les següents regles:

a) Flexibilitat interna

- En els ERTOS per causes productives, la durada de la mesura de regulació serà la determinada per l'acord entre empresa i representació legal dels treballadors o l'esmentada comissió representativa formada per les organitzacions sindicals representatives de sector i, en el cas que no es pogués constituir aquesta comissió, es constituiria segons l'article 41.4 de l'Estatut dels Treballadors.

- En tot cas, les parts signants acorden una durada dels ERTOS de fins a sis mesos, respectant els períodes d'ocupació establerts als diferents convenis i en el seu cas les condicions pactades. Sense perjudici d'això, reconeixen dotar de flexibilitat els expedients de regulació temporal d'ocupació, permetent a les empreses efectuar la crida dels treballadors i treballadores necessaris per a respondre a les demandes d'activitat, així com també, per a regular el posterior retorn dels mateixos al ERTOS que continua vigent, si així és requerit.

Amb tot, és necessari que els criteris d'entrada i sortida dels ERTOS siguin acordats entre les empreses i les organitzacions sindicals més representatives del sector.

b) Agilitació de tràmits i simplificació administrativa

- Donada l'evidència de les causes productives presents en aquestes empreses, a fi d'agilitar la tramitació de les mesures de regulació, es considerarà suficient, amb independència de l'aportació de la documentació que pugui servir per a constatar l'existència de causa productiva, l'aportació d'un document de reconeixement de l'existència de causa productiva derivada o relacionada amb el COVID-19, signat per la representació laboral de les treballadores i treballadors o comissió representativa formada per algunes de les organitzacions sindicals representatives del sector, i en el cas que no es pogués constituir aquesta comissió es constituiria segons l'article 41.4 de

l'Estatut dels Treballadors, -tal com disposa l'article 23 Reial decret llei 8/2020-, amb caràcter previ a la finalització del referit estat d'alarma.

- Per les mateixes raons expressades en el paràgraf anterior, les parts signants es comprometen a la presentació dels expedients de regulació temporal d'ocupació conforme al Model unificat de sol·licitud posat a disposició pel Govern de les Illes Balears.

- Tan sols per als supòsits en els quals la sol·licitud s'aculli al model unificat del Govern, i al mateix s'adjunti el document de reconeixement de la causa productiva, la mesura reguladora no se sotmetrà per l'autoritat laboral al tràmit d'informe de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

c) **Inclusió total**

Les parts signants es comprometen a instar les empreses a la inclusió de la totalitat de les treballadores i treballadors de la plantilla en els ERTOS tramitats segons les pautes descrites en apartats anteriors. En el cas de les treballadores i treballadors fixos discontinus s'haurà de seguir el mateix criteri que l'establert per a la tramitació dels ERTOS per força major, amb l'objectiu de garantir la màxima protecció a la població activa de les nostres illes.

d) **Moderació salarial**

Les parts signants del present acord, i amb la mateixa finalitat de garantir l'ocupació i la protecció del sector turística, recullen una recomanació de moderació salarial en els sectors d'hostaleria, comerç i transport discrecional, per al seu eventual trasllat a les parts corresponents.

En aquest sentit, es recomana la suspensió dels increments salarials per a l'any 2020 pactats en els corresponents convenis col·lectius, i la seva translació a l'any 2021, alhora que la del 2021 a l'any 2022.

e) Compatibilitat amb les mesures del govern central

La relació de mesures descrites en el punt segon del present acord s'entenen sense perjudici de totes aquelles que pogués adoptar el Govern de l'Estat sobre aquest tema, quedant per tant, supeditades a les mateixes quan millorin la protecció de les empreses, les treballadores i treballadors, i el manteniment de l'ocupació en el sector turístic.

f) Compromís de formació

Durant els períodes d'inactivat, les organitzacions empresarials, sindicals i el Govern, es comprometen a dissenyar programes de formació i requalificació professional. L'objectiu dels quals és la capacitació de les persones treballadores per a la millora de la competitivitat.